



Avdelningen för livsmedelssäkerhet/Fodersektionen  
Övervakning av foder vid primärproduktion 2020

---

## Övervakning av foder vid primärproduktion 2020

Livsmedelsverket säkerställer foderkvaliteten genom att övervaka foder som importerats, tillverkats i hemlandet och foder som finns på marknaden. Därutöver övervakar Livsmedelsverket verksamheten av foderföretagarna. Syftet med övervakningen är att se till att foder är säkra, gå att spåra och att de uppfyller kraven i lagstiftningen. Foderföretagarna, inklusive jordbrukarna, bär ansvar för fodersäkerheten. Det är nödvändigt att kunna spåra foder så att man i en eventuell risksituation kan dra tillbaka bestämda foderpartier från marknaden. Övervakningen av foderkedjan genomförs enligt en tillsynsplan som uppgörs årligen.

Foderlagstiftningens krav gäller också alla primärproducenter av foder dvs. gårdar som odlar växter till foder, blandar foder och utfodrar livsmedelsproduktionsdjur. Foderövervakningen av gårdarna är ett led i övervakningen av s.k. tvärvillkor. Att tvärvillkoren iakttas är en förutsättning för betalningen av de flesta jordbruksstöden. Inspektörer av närings-, trafik- och miljöcentralerna (ELY-centralerna) bistår Livsmedelsverket i övervakningen. På grund av coronaviruspandemin övervakar inspektörer foder på cirka 0,5 procent av djur- och växtgårdarna som ansökt om stöd i år 2020.

Foderkontrollen av primärproduktion hänför sig till fodersäkerhet och spårbarhet för foder:

- användning av förbjudet animaliskt protein vid utfodring
- säkerställande av att det används foder innehållande animaliskt protein som lämpar sig för respektive djurart
- lagring av foder
- foderbokföring
- bokföring över användningen av växtskyddsmedel och biocider
- anskaffning av foder från registrerade eller godkända foderföretagare

ELY-centralens inspektör har för tillsynen rätt att ta avgiftsfritt nödvändiga prov av foder på gården. Till exempel användningen av förbjudet animaliskt protein vid utfodringen av djuren kontrolleras från ett foderprov. I Livsmedelsverket analyseras foderprovet med en mikroskopisk metod. Man undersöker om provet innehåller köttben-, blod-, insekt- eller fiskmjöl. I samband med analysen konstateras också andra möjliga visuella avvikelser i fodret, såsom levande skadeinsekter, mjöldryga och flyghavre. Dessa avvikelser leder dock inte till försummelse av tvärvillkoren, utan till åtgärder enligt foderlagen. Livsmedelsverket kan använda foderprovet också för annan lagstadgad övervakning på



Avdelningen för livsmedelssäkerhet/Fodersektionen  
Övervakning av foder vid primärproduktion 2020

---

stickprovsbasis, såsom för undersökning av mytotoxiner, dioxiner eller rester av växtskyddsmedel. ELY-centralernas inspektörer tar också ensilageprov för selenarbetsgruppens uppföljande selenundersökningar.

Livsmedelsverket skickar analysresultatet av foderprovet och beslutet samt en kopia av blanketten 'tillsyn över primärproducenter av foder' på vilken Livsmedelsverket har gjort anteckningar om provresultat och andra nödvändiga noteringar till jordbrukaren. Dessutom postar Livsmedelsverket en besvärsanvisning i fråga om analysresultatet för foder till jordbrukaren, om Livsmedelsverket bestäms att gården måste vidta åtgärder med anledning av resultatet av foderprovet. Om du är missnöjd med Livsmedelsverkets beslut om det analyserade fodret skall du överklaga beslutet utan dröjsmål. ELY-centralens inspektör klargör för jordbrukaren vilka observationer som gjorts under kontrollen, protokollets innehåll, förfarandet i samband med sändandet och undertecknandet av protokollet. Om du inte godkänner observationer, kan du lämna ytterligare utredningar om de punkter som du inte accepterar. Undertecknandet fråntar inte jordbrukaren hans eller hennes rätt att lämna ytterligare utredningar om övervakningen.

Foderövervakningen baserar huvudsakligen sig på foderlagen 86/2008, den allmänna livsmedelsförordningen (EG) nr 178/2002, foderhygienförordningen (EG) nr 183/2005, TSE-förordningen (EG) nr 999/2001, förordningen om bedrivande av verksamhet inom foderbranschen 548/2012, lagen om animaliska biprodukter 517/2015 och förordningen (EU) nr 691/2013 om provtagnings- och analysmetoden.

### **Mer information om verksamheten inom fodersektorn, tillsynen och kontaktuppgifter:**

<https://www.ruokavirasto.fi/sv/foretag/foder--och-godselbranscherna/foder-och-aktorer-inom-fodersektorn/>  
<http://www.ely-keskus.fi/sv>